

Rådet har i øvrigt følgende bemærkninger til forslaget enkelte bestemmelser:

ad § 6, stk. 1. I forhold til den tidligere pris- og avancelovs tilsvarende bestemmelse foreslås der her en udvidelse af antallet af muligheder for indgreb i virksomhedernes prifsættelse, idet tilsynet nu også kan fastsætte virksomhedernes *avancer*.

I øvrigt skal tilsynet administrere bestemmelserne i overensstemmelse med reglerne i §§ 7 og 8, hvorfor man henviser til bemærkningerne nedenfor til disse bestemmelser.

ad § 6 stk. 2. Også denne bestemmelse må ses i sammenhæng med §§ 7 og 8. I bestemmelsen foreskrives en pligt for Monopoltilsynet til forhandling med de pågældende enkeltvirksomheder, brancheorganisationer eller foreninger, forinden sådanne regler fastsættes. Rådets erfaringer med nytten og udbyttet af sådanne forhandlinger er generelt ikke positive.

Det foreslås derfor, at anvendelsen af § 6 stk. 2 yderligere gøres betinget af en forudgående § 5-undersøgelse, der skal have sandsynliggjort nødvendigheden og hensigtsmæssigheden af § 6 stk. 2-indgreb. Denne betingelse for anvendelse af § 6 stk. 2 vil dels begrænse anvendelsen af kalkulationsregler til de områder, hvor det virkelig er nødvendigt og hensigtsmæssigt, dels sikre, at Monopoltilsynet får en sådan viden om det pågældende område, at eventuelle kalkulationsregler bliver udformet på en sådan måde, at der opstår færrest mulige skadevirkninger (f.eks. konkurrenceforvridning) ved indførelsen af reglerne.

Herudover er indgreb efter stk. 2 ikke således som indgreb efter stk. 1 gjort tidsbegrænset i forslaget. Værdien af tidsbegrænsningen i stk. 1 er, at Monopoltilsynet har pligt til for hver 6 måneders periode at tage eventuelle indgreb op til prøvelse, således at eventuelle uheldige virkninger af indgrebene kan begrænses, og således at indgrebene afstemmes efter omkostningsudviklingen og markedsforholdene. Rådet må stærkt vende sig imod, at adgangen til at fastsætte kalkulationsregler ikke er gjort tidsbegrænset. I bemærkningerne til stk. 2 anføres visse hensigtsmæssighedsbetragtninger vedrørende, at stk. 2-indgreb ikke kan indføres for 6 måneders perioder. Rådet anerkender disse synspunkter, men finder heri dog ingen ar-

gumenter for ikke at fastsætte en længerevarig gyldighedsperiode, f. eks. et år.

Rådet er betænkelig ved den lette adgang til at fastsætte kalkulationsregler og ved, at indgreb efter stk. 2 ikke er tidsbegrænset, og rådet skal fremhæve faren for, at Monopoltilsynet fortsætter med at anvende stk. 2 i tilfælde, hvor stk. 1 burde have været anvendt.

ad § 7. Bestemmelsen genkendes fra den gældende lov om priser og avancer, og erfaringer herfra bevirker, at rådet advarer imod en uændret fremsættelse af forslaget. Monopoltilsynets praksis har været restriktiv, indtil det rigoristiske, i fortolkningen af, hvad der er en effektiv virksomhed, og hvad der er et rimeligt bidrag til dækning af indirekte omkostninger og avance.

Både kostprisprincippet og Monopoltilsynets praksis vedrørende virksomhedernes indtjening gør det vanskeligt for virksomheder at opspare kapital til driften og til nødvendige investeringer.

De mindre virksomheder har i forvejen ofte betydelige vanskeligheder ved at skaffe sig tilstrækkelige kapitaltilførsler. Dels beskattes en personlig ejet virksomhed hårdere af sin opsparing end selskaber, og dels er de små virksomheders muligheder for at skaffe sig finansiering fra det organiserede kapitalmarked langt ringere end de større virksomheders. Forslaget om fortsat at anvende kostprisprincippet i en permanent pris- og avancelovgivning, sammenholdt med tilsynets restriktive praksis vedrørende det tilladelige niveau for forrentningen af den arbejdende kapital, vil fjerne de vigtigste alternative muligheder for kapitaltilgang til mindre virksomheder. Dertil kommer, at der med prisstoploven af 16. januar er sket en alvorlig skærpelse af tilsynets fortolkning af kostprisprincippet, således at stigninger i indkøbspriserne for varer, der er leveret, men endnu ikke „videresolgt“ før stopdatoen, ikke berettiger virksomheden til prisforhøjelser — jfr. Meddelelser fra Monopoltilsynet 1974-1, side 45.

§ 7 er også på anden måde diskriminerende over for de mindre virksomheder. I bemærkningerne til § 7 understreges det, at hvor indehaveren deltager direkte i det produktive arbejde, skal der tages et rimeligt hensyn til hans arbejdsindsats. Det lyder